

Sygn. akt II Cgg 35/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Sławomir Łabuz

Protokolant: Izabela Kucza

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 roku w Rybniku

sprawy z powództwa B. F.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w J..

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w J. na rzecz B. F. kwotę 170.287,75 zł (sto siedemdziesiąt tysięcy dwieście osiemdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 listopada 2015 roku;
2. zobowiązuje pozwaną (...) Spółkę Akcyjną w J. do przywrócenia stanu poprzedniego ogrodzenia oraz przywrócenia trawiastej nawierzchni parceli położonych w J. przy ulicy (...) poprzez:
  - wyregulowanie bramy i furtek oraz wykonanie robót towarzyszących (w tym malowanie olejne) i porządkowych po naprawie,
  - dowieszenie odpowiedniej ilości humusu na parcelę połączone z wyrównaniem jej całej powierzchni a następnie wysianie trawy;
3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7.200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. nakazuje pobrać od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w J. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Gliwicach – Ośrodka (...) w R.) kwotę 8.515 zł (osiem tysięcy pięćset piętnaście złotych) tytułem zwrotu opłaty od pozwu.

Sygn. akt: Cgg II 35/14

UZASADNIENIE

Powódka pozwem z dnia 12.09.2014 r. domagała się naprawienia szkód górniczych spowodowanych przez zakład górniczy pozwanego w budynku mieszkalnym, ogrodzeniu i nawierzchni działki poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego a ewentualnie, przez zapłatę stosownego odszkodowania. Uzasadniając wskazała, iż jest właścicielką nieruchomości położonej w J. zabudowanej budynkiem który wskutek działalności zakładu górniczego uległ uszkodzeniu. Strony nie doszły do porozumienia dlatego też pozew stał się konieczny.

Pozwana domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów. Przyznała, iż nieruchomość powódki podlega wpływom eksploatacji górniczej i nie ma konieczności przeprowadzania dowodu z opinii biegłego z zakresu geologii i górnictwa. Przyznaje, iż szkody były przedmiotem obligatoryjnego postępowania ugodowego oraz, iż 26.04.2013 r.

został spisany protokół ustalenia szkód a następnie zlecono sporządzenie opinii techniczno – budowlanej. Zarzuciła, część ujawnionych szkód jest pochodzenia górniczego pozostałe zaś, są wynikiem wad budowlanych.

Pismem z dnia 10.09.2015 r. powódka w związku z opinią biegłego sprecyzowała swoje stanowisko domagając się wypłacenia jednorazowego odszkodowania w wysokości 166.140,38 zł brutto wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wyrokowania za szkodę spowodowaną w budynku mieszkalnym położonym w J. przy ul. (...), kwotę 4.147,37 zł brutto z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wyroku tytułem jednorazowego odszkodowania za uszkodzone ruchem zakładu górniczego nawierzchnię z kostki betonowej i kostki brukowej, przywrócenie poprzedniego stanu ogrodzenia oraz parceli.

Sąd ustalił

Powódka jest właścicielką nieruchomości położonej w J. przy ul (...). (k.5). Umową darowizny z 11 stycznia 2012 r. powódka nabyła własność tej nieruchomości od swojej matki A. W.. Ona zaś, nieruchomość tą nabyła w drodze spadkobrania zgodnie z postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku z dnia 16 czerwca 1987 r. oraz z dnia 23 czerwca 1986 r. (k. 68-72). Jednocześnie, A. W. przeniosła na rzecz swojej córki – powódki przysługujące jej w stosunku do pozwanej roszczenia o naprawę szkód górniczych powstałych w budynku mieszkalnym i pozostałych składnikach budowlanych a także na terenie nieruchomości położonej w J. przy ulicy (...). (k. 73-74).

W marcu 2004 roku służby górniczo – geologiczne pozwanej odnotowały na terenie gdzie posadowiony jest budynek powódki powstanie deformacji – uskok terenowy o rzucie 0,3 m. (k. 34-35).

Na nieruchomości na podstawie ugody numer 180/07 z dnia 15 listopada 2007 roku pozwana dokonała napraw występujących wówczas uszkodzeń pochodzenia górniczego (k. 7-9).

W 2011 roku zaczęły się ujawniać ponownie szkody po naprawie poprzednich uszkodzeń. Bezspornym w sprawie pozostało, iż szkody na nieruchomości powódki pozostają w związku przyczynowo – skutkowym z ruchem zakładu górniczego pozwanej, z prowadzoną przez nią eksploatacją górniczą (k. 60).

Pismem z dnia 20.11.2012 r. powódka wniosła o wypłatę jednorazowego odszkodowania albowiem w związku z wykonywaniem dokumentacji geotechnicznej dla planowanej inwestycji stwierdzono jednoznacznie brak możliwości zabudowy na w/w terenie (k. 10). Pozwana poinformowała powódkę, iż po przeprowadzonej wizji w terenie przez służby pozwanej, powódka winna złożyć wniosek o naprawienie szkody spowodowanej ruchem zakładu górniczego (k. 11). Pismem z dnia 10.04.2013 r. pozwana założyła wniosek o naprawienie szkody górniczej (k. 12, 33). Dnia 26.04.2013 r. na nieruchomości powódki miała miejsce wizja terenowa przy udziale przedstawiciela zakładu. Ustalono, iż zostanie wykonana opinia budowlana dla określenia sposobu naprawy oraz zasadności sposobu naprawy (k. 29-32). Zgodnie ze zleconą 26.06.2013 r. przez pozwaną opinią techniczno – budowlaną, ze względów technicznych i ekonomicznych korzystniejszym sposobem naprawy szkód górniczych budynku mieszkalnego położonego w J. przy ul. (...) będzie wypłata odszkodowania pieniężnego. Koszt naprawy uszkodzeń pochodzenia górniczego jest znacznie większy od wypłaty odszkodowania (k. 36-48). Zgodnie z opinią z dnia 16.10.2014 r. górniczo – geologiczną, działka na której położona jest nieruchomość, znajduje się na terenie predestynowanym do powstania deformacji nieciągłych (k. 27-28).

Na nieruchomości powódki przebiegają deformacje nieciągłe w postaci progów o załamaniu dochodzącym do 40 cm. Dokonana eksploatacja spowodowała wychylenie się od pionu bryły budynku o wielkości wypadkowej 19,23 ‰. Występujące na nieruchomości deformacje nieciągłe spowodowały powstanie znacznych uszkodzeń w nawierzchniach betonowych i z kostki brukowej. Zasadniczym jednak uszkodzeniem występującym w budynku jest jego znaczne wychylenie z pionu o wielkości wypadkowej 19,23 ‰ co jest wychyleniem na granicy dużej uciążliwości. Ponadto występują uszkodzenia w postaci pęknięcia i zarysowania ścian wewnętrznych, pęknięcia i zarysowania ścian zewnętrznych, pęknięcia stropów odcinkowych nad piwnicą, pęknięcia posadzki betonowej w holu parteru i w piwnicy oraz ich wyrzuszenia, rozregulowanie stolarki okiennej i drzwi. W narożu części północno-wschodniej budynku przebiega deformacja nieciągła w postaci progów co ma znacząco ujemny wpływ na stabilność jego konstrukcji.

Poza wymienionymi uszkodzeniami, stan techniczny budynku jak i rodzaj zastosowanych materiałów oraz sposób technicznego utrzymania ocenić należy jako średni stopień naturalnego zużycia. Jest on adekwatny do jego wieku. Gospodarka remontowa budynku prowadzona była w sposób prawidłowy, obiekt był już remontowany w ramach usuwania skutków szkód górniczych - ostatnio w roku 2008 roku.

Przy wychyleniu się z pionu bryły budynku o wielkości wypadkowej 19,23 %, jedynym sposobem przywrócenia stanu poprzedniego jest jego rektyfikacja. Koszt rektyfikacji wykonany w budynkach całkowicie podpiwniczonych w cenach netto w których rektyfikacji dokonano z poziomu piwnicy wynosi od 2.174 zł za 1 metr kwadratowy powierzchni zabudowy budynku. Budynek powódki jest podpiwniczony w 75%. Przy wykonywaniu rektyfikacji w budynku niepodpiwniczonym jedynym sposobem jest wykonanie rektyfikacji budynku z poziomu mieszkalnego parteru co jest bardziej skomplikowane i kosztowne. Zachodzi bowiem konieczność rozebrania ścianek działowych, zdemontowania okien i drzwi, rozebrania schodów na wyższą kondygnację, rozebrania wszystkich urządzeń sanitarnych w kuchni i łazience, rozebrania posadzek i podłóg na całym poziomie mieszkalnego parteru. Po rektyfikacji budynku, wszystkie rozebrane elementy składowe należy odtworzyć i przywrócić do stanu pierwotnego, wszystkie te dodatkowe czynności powodują że koszt wykonywania rektyfikacji jest wyższy od rektyfikacji budynku wykonywanej na poziomie piwnicy o 40%. W przypadku budynku powódki dotyczy to 25 % powierzchni zabudowy. Zatem koszt rektyfikacji budynku wynosi w części podpiwniczonej 2.174zł za metr kwadratowy a w części niepodpiwniczonej $2.174 \text{ zł} * 1,40$ czyli 3.043,60 zł za metr kwadratowy. Powierzchnia zabudowy budynku wynosi 94 metry kwadratowe w tym 70,7 m² w części podpiwniczonej oraz 23,6 m² w części niepodpiwniczonej. Zatem koszt rektyfikacji budynku wynosi łącznie 230.531 zł netto. Ponadto, po rektyfikacji należy usunąć pozostałe uszkodzenia poprzez przemurowanie pęknięć ścian wewnętrznych i przetarcie zarysowań co wyniesie dodatkowo kwotę 55.000 zł.

Całkowity koszt przywrócenia stanu poprzedniego w cenach netto wynosi 285.531 zł (239.531 + 55.000). Wartość techniczna budynku mieszkalnego w cenach netto to kwota 153.839,69 zł. Zatem, koszt przywrócenia stanu poprzedniego jest znacznie wyższy od wielkości poniesionej szkody (285.531 zł - 153.833,69 zł) wobec czego, naprawa szkody winna polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania pieniężnego o wartości jednorazowego odszkodowania za budynek mieszkalny w cenie netto 153.833,69 zł.

Zlokalizowana przy ścianie szczytowej nawierzchnia betonowa oraz od strony wejścia do budynku nawierzchnia z kostki brukowej doznała znacznych uszkodzeń spowodowanych przebiegającą po nią deformacją nieciągłą. Są to szkody w postaci wybrzuszeń, deformacji i załamania. Z uwagi na fakt, że naprawa budynku i nawierzchni będzie polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania a nawierzchnię betonową przylegającą do budynku od strony ściany szczytowej i z kostki brukowej zlokalizowanej przy wejściu do budynku są w znacznym stopniu uszkodzone - wykonanie przełożenia to jest jej rozebranie i wykonanie od nowa z wykorzystaniem materiałów nadających się do ponownego zabudowania jest bezzasadne. Zatem naprawa szkód w nawierzchni również winna polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania pieniężnego. Wartość tego odszkodowania w cenie netto to kwota 3.371,85 zł.

Ogrodzenie wykonane z siatki plecionej osadzone na słupkach metalowych poza jego naturalnym zużyciem nie wykazuje uszkodzeń górniczych. Natomiast szkodą górniczą jest rozregulowanie bramy metalowej i furtek metalowych. Naprawa szkody bramy i furtek powinna być dokonana przez ich wyregulowanie i wykonanie robót towarzyszących - w tym malowania i porządkowych prac po naprawie. Trawiasta nawierzchnia parceli na skutek przebiegających przez nią deformacji nieciągłych w postaci progów o wysokości 40 - 50 cm jest znacznie zdefaldowana i wykazuje załamania uniemożliwiające prawidłowe jej korzystanie. Szkodę tą należy naprawić poprzez dowieszenie odpowiedni ilości humusu z wyrównaniem całej powierzchni parceli a następnie wysiać trawę dla przywrócenia stanu sprzed powstania szkody.

Aktualne wychylenie bryły budynku z pionu wynosi 19,23 %. Naprawa szkody w ogrodzeniu i nawierzchni parceli winna polegać na wykonaniu odpowiednich napraw. Naprawa szkody w budynku mieszkalnym oraz nawierzchni betonowej skutki brukowej winna polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania pieniężnego wyliczonego jako koszt odtworzenia pomniejszonego o stopień naturalnego zużycia. Wartość jednorazowego odszkodowania pieniężnego wynosi za budynek mieszkalny 153.833,69 zł netto oraz w nawierzchni betonowej oraz z kostki betonowej

3.370,85 zł netto. Łącznie 157.205,54 zł netto. Wartość jednorazowego odszkodowania wyliczona w cenie brutto z należnym podatkiem VAT wynosi za budynek mieszkalny 166.140,38 zł oraz nawierzchni betonowej oraz z kostki brukowej 4.147,37 zł. Ogółem 170.287,75 zł brutto (dowód: opinia biegłego M. S. k. 98-112).

Sąd w pełni podzielił opinię biegłego M. S. jako spójną i rzetelną. Żadna ze stron nie kwestionowała tej opinii. Wnioski tej opinii zgodne są z wnioskami z dokumentu prywatnego – opinii zleconej przez pozwaną w związku ze złożeniem przez powódkę wniosku o naprawę szkód górniczych.

Sąd zważył

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Bezspornym w sprawie był fakt, iż nieruchomości powódki pozostawała w obszarze eksploatacji zakładu górniczego pozwanej, czego efektem były i są nadal powstające szkody w budynku usytuowanym na nieruchomości, działce oraz pozostałych składnikach budowlanych. Pozwana zresztą nie kwestionowała tego stanu rzeczy.

W pierwszej kolejności należało ustalić jakie przepisy prawa materialnego znajdą swe zastosowanie, czy przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – prawo geologiczne i górnicze, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 r. czy też przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. prawo geologiczne i górnicze.

W uchwale z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie III CZP 75/13 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze. Pogląd ten Sąd podziela. Zatem istotnym jest ustalenie kiedy miało miejsce zdarzenie wywołujące szkodę oraz jej powstanie. Z przeprowadzonych dowodów wynikało, iż kolejne, nowe szkody zaczęły się pojawiać w 2011 r. Skoro tak, zatem zdarzenie wywołujące szkodę miało miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. - zastosowanie będzie więc miała ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze.

Zgodnie art. 92 pgg z 1994 r., do naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2 pgg stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa pgg z 1994 r. nie stanowi inaczej. Na podstawie art. 435 § 1 kc przedsiębiorca górniczy, jako prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.), odpowiada za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną przez ruch tego przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Strony wyczerpały postępowanie ugodowe - zgodnie z art. 97 ust 2 pgg z 1994 r. Powódka uczyniła zadość wymogom w/w art. 97 pgg, zgłaszając żądanie w zakresie swoich roszczeń zakładowi górniczemu przed wszczęciem niniejszego sporu sądowego. Do zawarcia ugody nie doszło albowiem spornym pozostawał zakres szkód będących następstwem ruchu zakładu górniczego oraz szkód będących wynikiem błędów budowlanych.

W świetle art. 91 i n. pgg właściciel może żądać naprawienia szkody wyrządzonej ruchem zakładu górniczego. Natomiast przepis art. 94 ust. 1 pgg przewiduje jednak istotny wyjątek od zasady wynikającej z treści art. 363 kc, według której naprawienie szkody powinno nastąpić według wyboru poszkodowanego bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Zatem na tle ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. wybór sposobu naprawienia szkody przez poszkodowanego jest w zasadzie niemożliwy. Wyłącza on zatem regułę wyrażoną w art. 363 § 1 kc. Uzupełnieniem regulacji zawartej w art. 94 ust. 1 pgg jest art. 95 ust. 1, z który dopuszcza możliwość odstępstwa od restytucji naturalnej tylko w przypadku, gdy jest ona bądź to niemożliwa, bądź to jej koszty rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody.

W niniejszej sprawie bezspornym pozostawał fakt, iż koszty restytucji naturalnej budynku i nawierzchni z kostki przekraczałyby wielkość poniesionej szkody. W związku z tym, iż stosowanie do art. 95 ust.1 pgg z 1994 r. koszty przywrócenia stanu poprzedniego rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje

przez zapłatę odszkodowania. Pozwany nie kwestionował tego faktu, iż sposobem naprawienia szkody w budynku w zaistniałej sytuacji jest zapłata odszkodowania. Natomiast w pozostałym zakresie tj. co do furtki i nawierzchni działki naprawa szkody winna polegać na przeprowadzenie odpowiednich prac.

Aktualne wychylenie bryły budynku z pionu wynosi 19,23 ‰. Naprawa szkody w budynku mieszkalnym winna polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania pieniężnego wyliczonego jako koszt odtworzenia pomniejszonego o stopień naturalnego zużycia w łącznej kwocie 166.140,38 zł brutto. Naprawa szkody w nawierzchni betonowej oraz kostki brukowej winna polegać na wypłacie jednorazowego odszkodowania pieniężnego wyliczonego jako koszt odtworzenia pomniejszonego o stopień naturalnego zużycia w łącznej kwocie 4.147,37 zł brutto. Ogółem 170.287,75 zł brutto. Kwoty te Sąd zasądził na zasadzie przytoczonych przepisów w pkt 1 wyroku. Co do odsetek wskazać należy, że w przypadku szkód które są wyrządzone czynem niedozwolonym odpowiedzialność powstaje z chwilą samego zdarzenia wyrządzającego szkodę (art. 455 kc). Jednakże poszkodowany wskutek szkód górniczych nie jest uprawniony do określenia w pozwie jaki wybiera sposób naprawienia szkody, roszczenie o zapłatę odszkodowania pieniężnego staje się aktualne tylko w wypadku gdy w wyniku postępowania dowodowego okaże się, że naprawienie szkody nie będzie polegało na przywróceniu stanu poprzedniego a zapłacie odszkodowania. Roszczenie stanie się więc wymagalne od dnia doręczenia pozwanemu opinii biegłego gdzie ustalono sposób naprawy szkody. Z uwagi na fakt, iż powód żądał zasądzenie odsetek od dnia wyrokowania – nie wychodząc poza żądanie Sąd zasądził odsetki od dnia orzekania. Natomiast naprawa szkody w ogrodzeniu i nawierzchni parceli winna polegać na wykonaniu odpowiednich napraw przywracających stan poprzedni ogrodzenia oraz nawierzchni parceli o czym orzeczono w pkt 2 wyroku.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 par 1 kpc. Na koszty złożyła się opłata od pozwu 8.515 zł (5% *170.287,75) którą to kwotę nakazano pobrać na rzecz Skarbu Państwa od pozwanego o czym orzeczono w pkt 4 wyroku. Natomiast o kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w pkt 3 wyroku stosownie do art. 98 par 1 kpc oraz § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.